

ת"פ 20002/04/13 - מדינת ישראל נגד גיל רחמים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 20002-04-13 מדינת ישראל נגד גיל רחמים
בפני כבוד השופט צחי עוזיאל

המאשימה: מדינת ישראל

הנאשם: גיל רחמים

הכרעת דין

בפתח הכרעת הדין אני מודיע, כמצוות סעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, על זיכוי הנאשם מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

1. בהתאם לעובדות כתב האישום, ביום 9.11.12 בסמוך לשעה 23:00, ברמת גן, החזיק הנאשם באופנועו סכין בעלת שני להבים. עוד צוין בכתב האישום, כי "הנאשם סרב להתלוות עם השוטרים ויצמן יצחק ויוגב אוננה לתחנת המשטרה ובכך עשה מעשה בכוונה להפריע לשוטרים כשהם ממלאים תפקידם כחוק או להכשילם בכך". על בסיס המסכת הנ"ל, מיוחסות לנאשם עבירות של החזקת סכין למטרה לא כשרה בניגוד לסעיף 186(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין) ושל הפרעה לשוטר במילוי תפקידו בניגוד לסעיף 275 לחוק העונשין.

2. בפתח הדברים, יצוין כי הנאשם ביקש שלא למנות לו סנגור ציבורי, למרות חובת הייצוג המנויה בסעיף 15(א)(5) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, ועמד על רצונו לייצג את עצמו בהליך, וזאת גם לאחר הסברים של בית המשפט ושל נציגי הסנגוריה הציבורית, במספר הזדמנויות שונות (ע' 1, ע' 5, ע' 10, ש' 7), בדבר חשיבות הייצוג המשפטי.

3. בתשובתו לכתב האישום מיום 8.5.13, ציין הנאשם כי "העמדה שלי לגבי הסכין היא - הייתה סכין באופנוע, לא למטרה לפגוע באף בן אדם, זו סכין מיני רבות שיש לי, בוטרינה בבית. היום אני מאבטח במשרד הרווחה, שבמשרד הממשלה, עברתי אלפי קורסים למי מותר ואסור להחזיק סכין. לא התכוונתי לעשות בזה שום דבר רע לגבי אף אחד. לגבי הפרעה לשוטרים, אני דוחה את זה על הסף, לא היה ולא נברא. הם החליטו שכך אמור להיות, וזהו" (ע' 1).

4. במסגרת פרשת התביעה, העיד החוקר ירון דניאל, שגבה את הודעת הנאשם (ת/2) והשוטרים ויצמן יצחק (להלן - ויצמן) ויוגב אוננה (להלן - יוגב) שהעידו על הנסיבות שבהן עוכב הנאשם ובהמשך, לאחר התנגדות

שבאה לידי ביטוי באומרו "אני רוצה לדבר עם אחותי, זה לא מעניין אותי, זה לא אכפת לי" (ע' 8, ש' 32), נעצר, ועל נסיבות תפיסת הסכין "בתוך הארגז של המושב של האופנוע" (ע' 8, ש' 21). בנוסף, הוגשו מטעם המאשימה דו"ח המעצר שערך ויצמן, במסגרתו נרשמה תגובתו הראשונית של הנאשם לפיה "זה כולה סכין, יש לי אוסף..". (1/ת) והסכין (3/ת; 3/תא). ראוי לציין כבר עתה, כי מדובר בסכין ייחודית, עליה מוטבעים ציור של עטלף והכיתוב "BATMAN" וכאשר שני להביה פתוחים לשני הצדדים, מקבלת הסכין צורה של עטלף בדמותו של גיבור העל הבדיוני באטמן.

5. במסגרת פרשת ההגנה העיד הנאשם בלבד, וציין בין השאר כי "החזקה של הסכין הייתה למטרה כשרה בלבד, זה לא היה לצורך רוע או לפגוע במישהו, יש לי אוסף סכינים שעובר את הכמה אלפי שקלים בשקט" (ע' 12, ש' 15). בנוסף, הגיש הנאשם אישור בדבר רכישת הסכין בחודש פברואר 2012 דרך אתר eBay, במחיר של 24 דולרים (1/נ) ושתי תמונות של אוסף הסכינים שבביתו (2/נ). באשר לעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, מסר הנאשם כי נתבקש להתלוות לתחנה, אולם "אחותי שוטרת במרחב ירקון, בדרגה בכירה שם, אף פעם לא הייתי בסיטואציה הזו, רציתי להתקשר לשאול מה עושים, אם זה הפרעה מבחינת השוטרים, רק רציתי להתקשר לאחותי להתייעץ, זה הכל" (ע' 13, ש' 27).

6. בתום שמיעת הראיות, ביקשה המאשימה להרשיע את הנאשם במיוחס לו, שכן, לטענתה, לא עלה בידו להפריך החזקה כי החזיק בסכין למטרה שאינה כשרה. בהקשר זה, נטען כי גם אם תתקבל הטענה כי יש לנאשם אוסף סכינים, עדיין יש להרשיע את הנאשם, שהחזיק הסכין באופנוע ולא בבית, וזאת במיוחד כאשר גרסאותיו אינן, לשיטת המאשימה, עקביות. באשר לעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, הפנה התובע לעדויות השוטרים וביקש לבסס עליהן ממצאים מרשיעים.

הנאשם, לעומת זאת, ציין כי עמד בנטל והפריך החזקה בדבר החזקת הסכין למטרה לא כשרה או בלשונו "אני כן הוכחתי לביהמ"ש בהסתברויות יותר משבעים או שמונים אחוז, שאני אדם שלא מסתובב עם סכינים כדי לעשות איתם דברים רעים לאנשים, אני מאמין שרואים את זה עליי" (ע' 14, ש' 32). באשר לעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, מסר הנאשם כי "להתקשר לאחותי אני לא חושב שיש בזה משהו כדי להפריע לשוטרים" (ע' 15, ש' 9).

דין והכרעה

7. בפתח הדיון, יצוין כי לא נפל פגם כלשהו בהליך תפיסת הסכין ברשות הנאשם, שכן, כעולה מעדותו של השוטר יוגב, נהג הנאשם באופנוע באופן שעורר חשד ("עוקף רכבים, מזגזג.."), אז ביצע השוטר יוגב בדיקה במסוף המשטרה שהעלתה כי "האופנוע הורד מהכביש 5 ימים לפני כן" (ע' 7, ש' 15). בשלב זה, כרז יוגב לנאשם לעצור ובמסגרת בדיקת רישיונות, שהעלתה כי "לרישיון הרכב יש חותמת שהיא שולמה, אבל אין חותמת של הטסטים" (ע' 8, ש' 18), "כשהנאשם פתח את המושב כדי להוציא את הרישיון והרים את הרישיון אז הבחנתי בסכין" (ש' 21).

החזקת סכין - האם למטרה לא כשרה?

8. סעיף 186(א) לחוק העונשין קובע כי "המחזיק אגרופן או סכין מחוץ לתחום ביתו או חצריו ולא הוכיח כי החזיקם למטרה כשרה, דינו - מאסר חמש שנים". בהתאם להוראה זו, די לתביעה להוכיח את היסוד העובדתי שעניינו "ההחזקה" מחוץ לבית או לחצרים, כפי שנעשה בענייננו, אז תחול מעין חזקה לפיה מדובר בהחזקה למטרה לא כשרה, המעבירה את הנטל אל כתפי הנאשם להפריכה במידה של עמידה במאזן ההסתברויות (רע"פ

7484/08 פלוני נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו, 22.12.09).

9. מן הראיות עולה באופן מובהק כי הנאשם מחזיק בביתו אוסף של סכינים ייחודיות, שאת חלקן רכש, כמו את הסכין הייחודית של באטמן (ראה נ/1 בנוגע לרכישה), באתר eBay. באשר לתחביב של הנאשם שעניינו איסוף סכינים, ראוי להפנות לעדותו בבית המשפט לפיה **"...זה סכינים שאין כמותן הרבה, הן מצומצמות מאוד בהקשה שלהן. למשל הסכין המדוברת של באטמן, גם הסכינים האחרות, הן סכינים שהעיצוב שלהן הוא unlimited, זה עיצוב שהוא מוגבל. אני קונה את זה מ eBay, יש לי פה למשל סכין של רמבו, שג'ון טרבורטה חתום עליו, אותו קניתי ב eBay לפעמים במכס עושים בעיות עם המצב הזה. לכן הם מבקשים שמי שקנה את הסכין יבוא לראיון עם המכס פנים מול פנים, בשביל לאמת עבירות פליליות ואת צרכי הסכין. לשאלת ביהמ"ש, הייתי במכס בראיון. בתמונה יש סכין מאוד גדולה שלא מכניסים לא", אלא אם כן באים לשם לאמת שאכן הסכין... יש פה סכין שהוא רימון, סכין שהוא ענקי, סכין של מצית, מתקבע, להב קופץ, חלקם גם מצתים. אני לא מסתובב עם הסכינים"** (ע' 13, ש' 33). גרסתו של הנאשם בדבר התחביב האמור והשתייכותה של הסכין הייחודית שנתפסה לאוסף נתמכת לא רק בעדותו בבית המשפט, כי אם גם בגרסאות הראשונות שמסר לשוטרים בעת שנשאל לפשר הסכין (ראה ת/1, ס' 5; ע' 4, ש' 6 לפרוטוקול; ת/2, ש' 2; ע' 7, ש' 21 לפרוטוקול וכן ע' 9, ש' 19) ובתמונות של אוסף הסכינים שהגיש (נ/2).
10. חרף העובדה שיש לנאשם אוסף סכינים, יש להמשיך ולבחון אם עלה בידיו להפריך החזקה, כאשר יש להקדים ולהדגיש כי תחביב של איסוף סכינים אינו מקנה חסינות מפני הרשעה בעבירה של החזקת סכין למטרה לא כשרה, במיוחד כאשר הסכין נתפסה, כמו בענייננו, מחוץ לבית ולא במיקומה הטבעי עם אוסף הסכינים האחרות. עם זאת, דומה כי העובדה שעלה בידי הנאשם להצביע על קיומו של תחביב של איסוף סכינים ייחודיות, שאת חלקן רכש דרך אתר eBay, כאשר סכין הבאטמן נרכשה על-ידו במסגרת אותו תחביב ומאותו אתר, משליכה במידת מה על עוצמתה של החזקה, וזאת במיוחד כאשר הסכין לא נתפסה על גופו של הנאשם או בנסיבות שבהן הסיכון לשליפתה או הסיכוי לעשיית שימוש פסול בה היו מוחשיים. במילים אחרות, סבורני כי אדם המחזיק סכין בכיסו ושוהה, למשל, במועדון בשעת לילה מאוחרת מקים על עצמו חזקה בעוצמה גבוהה כי הסכין הוחזקה למטרה לא כשרה לעומת אדם אחר, דוגמת הנאשם, אשר ברשותו אוסף סכינים ייחודיות, שאת אחת מהן החזיק בתוך תא המטען של אופנוע.
11. בהינתן הדברים האמורים, בחינת מכלול הראיות שהובאו בפניי, לרבות התרשמותי במהלך כל הדיונים מהנאשם, הנעדר עבר פלילי מכל סוג (כפי שמסר בעדותו), שהיה כבן 24 בעת ביצוע המעשה, לאחר ששוחרר משירות צבאי ביחידה קרבית והחל לעבוד בתפקיד מאבטח במשרד הרווחה וברכבת ישראל (ע' 12, ש' 10-15), הביאה אותי לכלל מסקנה כי עלה בידיו לשכנע במידה הנדרשת, אם כי בדוחק, כי הגרסה לפיה הסכין הוחזקה על-ידו במסגרת וכחלק מתחביב של איסוף סכינים ולא למטרה אחרת שאינה כשרה, היא גרסה עדיפה, העומדת במבחן ההסתברויות, ועל כן יש לזכותו מעבירה זו. מסקנה זו התחזקה אצלי גם לאור התרשמותי מהנאשם ובכלל זה מהגאווה שהוא שואב מאוסף הסכינים הייחודיות בכלל ומסכין הבאטמן בפרט, שהעיצוב שלה, כך לפי עדותו, **"הוא unlimited, זה עיצוב שהוא מוגבל"** (ע' 14, ש' 1). נתון זה מרמז במידת מה, בעיני, על התכלית הכשרה של החזקה, לפחות על פי מבחן מאזן ההסתברויות.
12. יוער, כי לא נעלם מעיני חוסר העקביות בדברי הנאשם בכל הנוגע לסיבה שבגינה נמצאה הסכין באופנוע ולא בבית, שכן תחילה מסר לחוקר כי **"היא הייתה זרוקה באופנוע מאז שקניתי אותה"** (ת/2, ש' 10) ובהמשך, בבית המשפט, ציין כי **"באותו ערב שמתתי אותה...רציתי לקחת אותה לחבר, קניתי את הסכין, עוד לא הראיתי אותה לחבר, רציתי להתנאות בסכין של באטמן"** (ע' 13, ש' 1-11; ראה גם ע' 12, ש' 26). לשאלת התובע בקשר לשוני בין הגרסאות ובקשר להימנעותו לציין בפני החוקר כי התכוון להציג הסכין לחבר, השיב

הנאשם "כי לא ייחסתי לזה חשיבות". ככלל, חוסר עקביות בגרסת נאשם בכל הנוגע לליבת הנושא פועל לחובתו ועשוי, במקרים מסוימים, לרמז על כוונות או מטרות נסתרות. עם זאת, שוכנעתי כי לא כך הם פני הדברים במקרה הנדון ולהתרשמותי חוסר העקביות הנ"ל נעוץ בניסיון של הנאשם (אשר ככל הנראה סבר כי הגרסה המאוחרת עדיפה) לשפר, מנקודת המבט שלו, את גרסתו ואת מצבו המשפטי ולא מטעמים אחרים המשליכים על ההכרעה בכל הנוגע לתכלית החזקת הסכין. כאן המקום לציין, כי החלטתי לאמץ את הגרסה הראשונה שמסר הנאשם, אשר לפיה הסכין הושארה באופן זמני רב, בעיקר בשל ראשוניותה, כאשר גרסה זו כאמור אינה שומטת את הקרקע תחת האפשרות להעדיף את גרסת ההגנה בהתאם למבחן מאזן ההסתברויות.

13. עוד יש לציין, כי לא נעלמה מעיני גם עדותו של השוטר יוגב לפיה "הוא אמר שיש לו אוסף, שאלתי אותו למה היא אצלו באופן ולא בבית, הוא אמר שבא לו, שהוא עובד ברכבת, או משהו כזה" (ע' 7, ש' 20; ע' 9, ש' 18), אלא שלא מצאתי שיש בה כדי לשנות את המסקנה שאליה הגעתי. מעדותו של יוגב עולה כי הוא נמנע מלהמשיך ולברר עם הנאשם את פשר הדברים שאמר או אם קיימת זיקה כלשהי בין עבודתו ברכבת לבין התכלית שלשמה הוחזקה הסכין. דברים אלה נותרו סתומים ודומה כי אף השוטר יוגב, שמסר כאמור כי הנאשם אמר לו "שהוא עובד ברכבת, או משהו כזה", לא הבין את משמעותם האמיתית. במצב דברים זה ובהתחשב בכך שהשוטר ויצמן, שנכח באותו המפגש, נמנע מלציין נתון זה בעדותו וכאשר הנאשם הכחיש כי ייחס את החזקת הסכין לעבודתו ברכבת (ע' 13, ש' 16) והוא אף לא נשאל על כך בחקירתו, הרי שיש קושי לייחס לעדותו של יוגב בהקשר הנדון משמעות מפלילה כלשהי.

הפרעה לשוטר במילוי תפקידו

14. כפי שצוין, המאשימה מייחסת לנאשם גם עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו בניגוד לסעיף 275 לחוק העונשין, לפיו "העושה מעשה בכוונה להפריע לשוטר כשהוא ממלא תפקידו כחוק או להכשילו בכך, או להפריע לאדם אחר או להכשילו מלעזור לשוטר, דינו - מאסר עד שלוש שנים ולא פחות משבועיים ימים". בהתאם לנטען בכתב האישום, "הנאשם סרב להתלוות עם השוטרים ויצמן יצחק ויוגב אנונה לתחנת המשטרה".

15. מעדותו של השוטר יוגב עולה כי "ברגע שהודענו לו בפעם הראשונה שהוא מעוכב הוא אמר שהוא לא מוכן לבוא איתנו, רשמתי שהוא סירב, עוד פעם הסברנו לו שהוא מעוכב ואם יתנגד ניאלץ לעצור אותו, הוא אמר שלא אכפת לו ושהוא רוצה לדבר עם אחותו קודם. הודעתי לו שהוא כרגע עצור וזהו" (ע' 9, ש' 8; ראה גם ע' 8, ש' 32) וכן כי "הוא אמר שהוא רוצה להתקשר לאחותו שהיא שוטרת, הוא אמר שהמעצר לא חוקי" (ע' 7, ש' 26). בשלב זה, הודיעו השוטרים לנאשם על דבר מעצרו, אז "ברגע שהודענו לו שהוא עצור ואזקנו אותו הוא לא התנגד לשים את ידיו מאחוריו לכבילה..... ציינתי שמעבר לכבילה לא היה שימוש נוסף בכוח" (ע' 8, ש' 34).

לשאלת התובע באשר לאי הסכמתו להתלוות לשוטרים, השיב הנאשם כי "הסכמתי, אחותי שוטרת במרחב ירקון, בדרגה בכירה שם, אף פעם לא הייתי בסיטואציה הזו, רציתי להתקשר לשאול מה עושים, אם זה הפרעה מבחינת השוטרים, רק רציתי להתקשר לאחותי להתייעץ, זה הכל" (ע' 13, ש' 27). גם בעדותו במשטרה, עת נשאל מדוע סרב להתלוות לשוטרים, השיב כי "לא סירבתי. רציתי להתקשר לאחותי שהיא שוטרת במרחב ירקון והוא לא נתן ושאל אם לאזוק אותי ואמרתי שכן" (ת/2, ש' 23).

16. מהראיות הנ"ל, עולה כי השוטרים בקשו מהנאשם להתלוות אליהם לתחנה, אז אמר להם הנאשם כי הוא לא מוכן וביקש להתקשר לאחותו השוטרת "**בדרגה בכירה**" ולהתייעץ איתה או, כדברי השוטר יוגב, "**שהוא רוצה לדבר עם אחותו קודם**". בשלב זה, הודע לנאשם דבר מעצרו, הוא הושיט את ידיו לצורך כבילתו ללא שום התנגדות ונלקח לתחנת המשטרה. בהינתן הדברים האמורים, סבורני כי יש קושי, הנעוץ הן בהוכחת היסוד העובדתי והן בהוכחת היסוד הנפשי, לבסס הרשעתו של הנאשם בעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

17. אמנם המונח "מעשה" לצרכי סעיף 275 לחוק העונשין זכה לפרשנות מרחיבה בפסיקה, אלא שאינני סבור כי דברי הנאשם לפיהם אינו מוכן להתלוות לשוטרים לצד בקשתו מהם לאפשר לו לשוחח קודם עם אחותו השוטרת ולהתייעץ איתה, עולים כדי מעשה שיש בו כדי להפריע לשוטר באופן המצדיק הפעלתה של הנורמה הפלילית המגולמת בסעיף העבירה הנ"ל. בבואו של בית המשפט להכריע בשאלת סיווג התנהגות, שאינה כוללת מעשה פוזיטיבי מובהק של הפרעה לשוטר, כי אם אמירה או בקשה המגלמות בתוכן מעין סירוב להתלוות לשוטר, כמו בעניינינו, יש לבחון את התמונה הכוללת תוך התחשבות בעובדה שאין המדובר במפגש טבעי או סטרילי המתנהל על מי מנוחות, כי אם באירוע חריג, במיוחד בנוגע לחשוד, דוגמת הנאשם, שזה לו מפגש ראשון מסוג כזה עם גורמי אכיפת החוק. במצב דברים זה, נדרש מהשוטרים רף שונה של התייחסות לדברים הנאמרים על-ידי אותו חשוד והבנה מצידם כי הפרשנות המילולית הטבעית של דברים אלה אינה משקפת בהכרח את כוונתו האמיתית של אומרם.

בעניינינו, אמנם הנאשם אמר לשוטרים כי הוא לא מוכן להתלוות אליהם וכי "**הוא רוצה לדבר עם אחותו קודם**", אלא שיש קושי לסווג דברים אלה, ככאלה המהווים סירוב להתלוות לשוטרים באופן שהצדיק מעצרו המידי של הנאשם. דומני, כי עדות השוטר יוגב לפיה "**הודעתי לו שהוא כרגע עצור וזהו**" או עדות הנאשם לפיה "**הוא לא נתן**" (להתקשר לאחות - צ.ע) **ושאל אם לאזוק אותי ואמרתי שכן**" (ת/2, ש' 23) מצביעים כי המסקנה של השוטר יוגב לפיה הנאשם הפריע לו במילוי תפקידו בעצם סירובו להתלוות אליהם הייתה מוקדמת מידי והיה על השוטרים, בנסיבות הקונקרטריות שהוכחו, להמשיך ולהסביר לנאשם, שנראה כי היה נסער, אף יותר מפעם אחת ובטרם מעצרו, על ההשלכות של חוסר רצונו להתלוות אליהם ואף לשקול לאפשר לו להתקשר לאחותו השוטרת, כפי שביקש. בנסיבות שפורטו, דומני כי לא יאה זה ראוי לסווג את התנהגות הנאשם ככזו ששיבשה את עבודתו של השוטר או ככזו שפגעה בערך החברתי המוגן, שעניינו שמירה על שלטון החוק ומתן אפשרות לגורמי האכיפה לבצע עבודתם ללא חשש או הפרעה, באופן או במידה המצדיקים הפעלתה של הנורמה הפלילית הגלומה בסעיף 275 לחוק העונשין.

18. גם בהיבט של היסוד הנפשי, הדורש מעשה שנועד לכתחילה לגרום להפרעה, מתעורר בעניינינו קושי מסוים. בהקשר זה, יוזכר כי הנאשם העיד כי לא סרב להתלוות לשוטרים, אלא ביקש מהם לאפשר לו קודם לכן להתייעץ טלפונית עם אחותו השוטרת ואין לשלול, כך גם לפי התרשמותי מהנאשם, כי הוא התכוון להביא לידיעת השוטרים כי "**אחותי שוטרת במרחב ירקון, בדרגה בכירה שם**" ולא דווקא להפריע להם בעבודתם. מסקנה זו התחזקה אצלי נוכח העובדה שהנאשם הושיט ידיו לצרכי כבילתו ללא כל התנגדות או ניסיון להפריע, וזאת מייד לאחר שהבין כי האינפורמציה שמסר לשוטרים בדבר ייחוסו המשפחתי לא הביאה לשינוי בעמדתם או זיכתה אותו בהטבות. במצב דברים זה ובהתחשב במשכו הקצר יחסית של האירוע וכאשר אין המדובר במעשה פוזיטיבי מובהק של הפרעה, הרי שמתעורר ספק באשר להתגבשות היסוד הנפשי הנדרש להרשעתו של הנאשם בעבירה זו.

19. לאור כל האמור, החלטתי לזכות את הנאשם מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ניתנה היום, כ"ז ניסן תשע"ד, 27 אפריל 2014, במעמד התביעה והנאשם.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.